

2025-12-10 Nr. NV-2917

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-25-1527(2) TAIS-25-17424(3)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO NR. I-671 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-539“ PROJEKTO		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2025-12-18	Aplinkos ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☒ Nesvarstyta Data iš kalendoriaus	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Grąžinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo narių K. Mažeikos, A. Radvilavičiaus, L. Savicko, A. Butkevičiaus inicijuotu Įstatymo projektu siūloma numatyti, kad didmeninėje prekyboje aukcionuose parduodamos valstybiniuose miškuose pagamintos žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų pardavimas organizuojamas tokia tvarka, kad ne mažiau nei 80 procentų šiuose aukcionuose parduotos žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų iki jų eksporto būtų perdirbti į aukštesnės pridėtinės vertės gaminius LR teritorijoje, taip pat nustatyti kriterijus dėl pirmumo įsigyti medieną ūkio subjektams, kurie laikytini atitinkantys ir galintys užtikrinti aukščiau nurodytą sąlygą, t. y:

1) ūkio subjektas per paskutiniuosius vienerius kalendorinius metus medienos gaminiams gaminti panaudojo 80 proc. įsigytos iš valstybinių miškų urėdijos žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų ir tai yra fiksuota Statistikos departamento ataskaitose;

2) per paskutiniuosius vienerius kalendorinius metus vidutinis metinis darbuotojų, gaminančių gaminius iš žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų, Lietuvos Respublikoje skaičius yra ne mažiau kaip 5 ir kurie yra fiksuojami SODRA fondo informacinėje bazėje.

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad perdirbamos medienos pramonė sukuria didesnės pridėtinės vertės produktus, nei medienos žaliavos eksportas, todėl ši pramonės šaka valstybei kuria ženkliai didesnę mokestinę naudą ir daugiau darbo vietų nei žemesnę pridėtinę vertę sukurianti žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų eksporto veikla. Iš Lietuvos miškų kasmet rinkai pateikiama apie 7 mln. m³ medienos, iš kurių mediena iš valstybinių miškų sudaro apie 3,7 mln. m³. Aukcionuose parduodama 80-85 proc. valstybiniuose miškuose pagamintos medienos, todėl numatoma, kad Įstatymo projektu siūlomi nustatyti kriterijai dėl pirmumo įsigyti medieną būtų taikomi dėl kiek daugiau nei 40 proc. Lietuvos rinkai pateikiamos medienos. Nurodoma, kad dėl kriterijų įtakos Lietuvos medienos pramonė papildomai galėtų įsigyti ir perdirbti apie 0,5 mln. m³ medienos ir, atitinkamai, sukurti apie 65 mln. eurų papildomos vertės.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Nutarimo projektu siūloma **pritarti** Įstatymo projekto **tiksliui** – nustatyti aiškią kryptį, į kurią atsižvelgdama valstybė naudoja savo miškų išteklius, atitiktį tiek ES, tiek LR aplinkosauginius tikslus ir gauti maksimalią ekonominę naudą iš valstybiniuose miškuose išauginamos medienos bei socialinę naudą valstybei, **tačiau nepritarti** Įstatymo projektui dėl šių priežasčių:

- Įstatymo projektu siekiamas įtvirtinti reguliavimas turėtų eksportą ribojantį poveikį, suteiktų geresnes sąlygas Lietuvoje įsisteigusiems ir veiklą vykdančiams gamintojams, būtų diskriminuojami kitose ES ir Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) valstybėse narėse įsisteigę paslaugų gavėjai (žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų pirkėjai), todėl jis būtų **nesuderinamas su ES teise** – pagrindžiantys argumentai:
 - įtvirtinamas **reikalavimas**, kad ne mažiau nei 80 proc. žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų iki jų eksporto būtų perdirbti į aukštesnės pridėtinės vertės gaminius Lietuvoje, **vertintinas kaip priemonė, kuri paveiktų žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų eksportą iš Lietuvos į kitas valstybes nares, todėl jis nesuderinamas su** Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 35 str. Valstybiniuose miškuose 2024 metais pagaminta 4,2 mln. m³ žaliavinės medienos ir 356 tūkst. m³ miško kirtimo liekanų, iš kurių, ekspertų vertinimu, kasmet į užsienio šalis išvežama apie 0,5–0,6 mln. m³. Atsižvelgiant į tai, įtvirtinus siūlomą nuostatą, **prekybos apribojimai paveiks dalies (80 proc. į užsienio šalis išvežamo kiekio arba apie 0,4–0,5 mln. m³) žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų eksportą;**
 - siūlomas teisinis reguliavimas **sudarytų sąlygas skirtingai traktuoti Lietuvoje ir kitose EEE valstybėse veiklą vykdančius asmenis, suteikiant pranašumą Lietuvos subjektams. Atsižvelgiant į šias aplinkybes,**

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Istatymo projektas vertintinas kaip kiekybiniam eksporto apribojimui lygiavėrio poveikio priemonė, galinti riboti laisvą prekių judėjimą ES bendrojoje rinkoje.

- Istatymo projektu nustatomas teisinis reguliavimas, kuriuo iš esmės sukuriama palankesnė sąlyga Lietuvoje veikiantiems ūkio subjektams, pagal SESV 107 str. nurodytus požymius vertintinas kaip draudžiama valstybės pagalba.
- Istatymo projektu siūlomi nustatyti kriterijai turėtų neigiamą poveikį konkurencijai ir pažeistų Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnio nuostatas. Tokią išvadą pagrindžia tai, kad aukcione varžytis dėl ne mažiau nei 80 procentų parduotos žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų įsigijimo galėtų tik ūkio subjektai, atitinkantys siūlomus nustatyti kriterijus. Tuo tarpu ūkio subjektai, neatitinkantys Istatymo projekte nustatomų kriterijų, nors ir vykdytų žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų perdirbimą į aukštesnės pridėtinės vertės gaminius, dalyvauti šiuose aukcionuose ir įsigyti žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų negalėtų. Be to, aukcionuose negalėtų dalyvauti tik prekybos žaliavine mediena ir (ar) miško kirtimo liekanomis veiklą vykdančios asmenys. Istatymo projektu ūkio subjektams būtų sudarytos nevienodos konkurencijos sąlygos rinkoje, nes būtų nustatytos skirtingos galimybės aukcionuose įsigyti parduodamą žaliavinę medieną ir (ar) miško kirtimo liekanas.
- Istatymo projektu siūlomos nuostatos neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtinto teisėkūros aiškumo principo: nenustatomas aukcionuose dalyvaujančių ir aukcionus vykdančių ūkio subjektų priežiūros mechanizmas, neaišku, kas ir kaip prižiūrėtų aukcionuose dalyvaujančių ūkio subjektų veiklą, vertintų šių subjektų atitiktį nustatytiems kriterijams, užtikrintų, kad žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų pirkėjas vykdytų įsipareigojimą perdirbti ne mažiau nei 80 proc. žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų į aukštesnės pridėtinės vertės gaminius, kokios pasekmės būtų pirkėjui, nevykdančiam savo įsipareigojimo, kokio kiekio žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų perdirbimas laikytinas atitinkančiu siūlomą Projekto nuostatą. Istatymo projekto nuostata apie sukuriamą pridėtinę vertę taikoma tik žaliavinės medienos eksportui, netaikoma gaminiams, kurie nebus eksportuojami.
- Įtvirtinus Istatymo projektu siūlomą teisinį reguliavimą, dėl Miškų įstatyme siūlomų nustatyti kriterijų taikymo sumažės pirkėjų skaičius, nes valstybiniuose miškuose pagamintos žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų pardavimo aukcionuose nebegalės dalyvauti užsienyje įsisteigę ir minėtų kriterijų neatitinkantys pirkėjai. Tai kelia riziką valstybei gauti mažiau pajamų, nes dėl sumažėjusios konkurencijos sumažės žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų pardavimo kainos.
- Pažymima, kad iš dalies didesnio valstybiniuose miškuose pagamintos žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų perdirbimo Lietuvoje tikslus padės užtikrinti šiuo metu tobulinamas prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir (ar) miško kirtimo liekanomis modelis. Pagal pakeistą prekybos modelį aukcionuose pusmetinėms ir ilgalaikėms sutartims sudaryti bus nustatyti atvirų aukcionų (varžymosi dėl žaliavos įsigijimo realiu laiku) taikymo principai. Tai leis Lietuvos žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų perdirbėjams efektyviau konkuruoti įsigyjant žaliavinę medieną ir (ar) miško kirtimo liekanas ir sumažins eksporto kiekius.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Suderinta be pastabų su Specialiųjų tyrimų tarnyba, Konkurencijos taryba. Suderinta darbo tvarka dėl Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Teisingumo ministerijos teiktų pastabų. Energetikos ministerija, Finansų ministerija, VĮ Valstybinių miškų urėdija, UAB „Baltpool“ per nustatytą terminą išvadų nepateikė.
- Pakartotinai pateiktas nutarimo projektas, kuris patikslintas (suderintas darbo tvarka) pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025-12-04 išvadą Nr. NV-2824.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlome patikslintą nutarimo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime (II dalyje) ir, jei nebūtų papildomų (esminių) pastabų, teikti tvirtinti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, vyresnysis patarėjas